

феудализма. Иако од историјског значаја, ови акти се ипак не могу поредити са каснијим уставним актима и декларацијама о људским правима и слободама па, по проф. Драгану Стојановићу, чине само предисторију основних права човека, с обзиром да им недостаје индивидуалистичка црта. То је зато што су призната права имала ограничено значење и нису важила за све грађане, припаднике заједнице, него само поједине сталеже, због чега их већ поменути проф. Драган Стојановић назива сталешким правима. С друге стране, ово признавање и овако ограничених права и слобода није захватило све средовековне државе и земље – него само оне важније, европске: Енглеску, Пољску, Шпанију па и нашу Србију која се такође у то време прочула по важном акту – Душановом закону који први пут помиње нека важна права и слободе.

Но без обзира на поменута ограничења, ови писани акти се могу узети као клице и зачетак нове ере у развоју људских права па су с правом претече каснијих писаних устава који су довршили институционализацију људских права и слобода.

Први и најдалекосежнији од тих средњовековних докумената и аката о људским слободама је била чувена *Magna carta libertatum* (Велика повеља о слободама) од 1215. године коју је извојевала феудална световна и духовна властела од краља Џона без Земље, присиливши га да јој призна нека права као и оно на побуну против владара ако се не би придржавао онога што је обећао и признао у овој Повељи. Поред сузбијања краљевог апсолутизма, највећи домет и бисер ове Повеље чине гаранције интегритета, личне слободе човека. Тако се слободан човек може кажњавати само према степену кривице (с тим да му се штити иметак) а уз то не може бити ухапшен или затворен у тамницу, лишен поседа или стављен ван закона и изгнан као и на други начин унесрећен нити му се може било шта учинити што по законској пресуди не одговара његовим правима и није сагласно закону земље. Поред ове Велике повеље о слободама, у Енглеској су донети и други важни акти, односно документи у којима су призната и садржана грађанска права и слободе. Пре свих, то је била Петиција о правима (*Petition of Right*) од 1628. год. која је имала да одржи корак са Великом повељом о слободама па је поред осталог гарантовала да нико не сме бити ухапшен и задржан у затвору без суђења, односно судске пресуде донете у законском поступку нити уклоњен са своје земље такође без одговарајућег законског поступка. Још важнији или, слободно можемо рећи, најважнији акт у историји заштите људских слобода је Закон о